

Leeftijdscriminatie

november 2024

Leeftijdscriminatie mag officieel niet. Maar toch horen we regelmatig verhalen van ouderen die worden benadeeld vanwege hun leeftijd. ANBO-PCOB zet zich in voor *gelijke kansen* en een lang, gelukkig leven voor alle ouderen. Maar hoe vaak hebben ouderen in de afgelopen 5 jaar gemerkt dat ze anders behandeld of uitgesloten zijn puur vanwege hun leeftijd? En waar gebeurt dit precies? Was dit bij het aanvragen van een lening, in de zorg, bij het (vrijwilligers)werk of in een andere situatie. Ook komt positieve leeftijdscriminatie van ouderen voor. Denk aan korting op het openbaar vervoer of bij musea. Een fijn voordeel, maar is dat wel eerlijk? Of zou die korting eigenlijk voor iedereen met een kleine beurs moeten gelden?

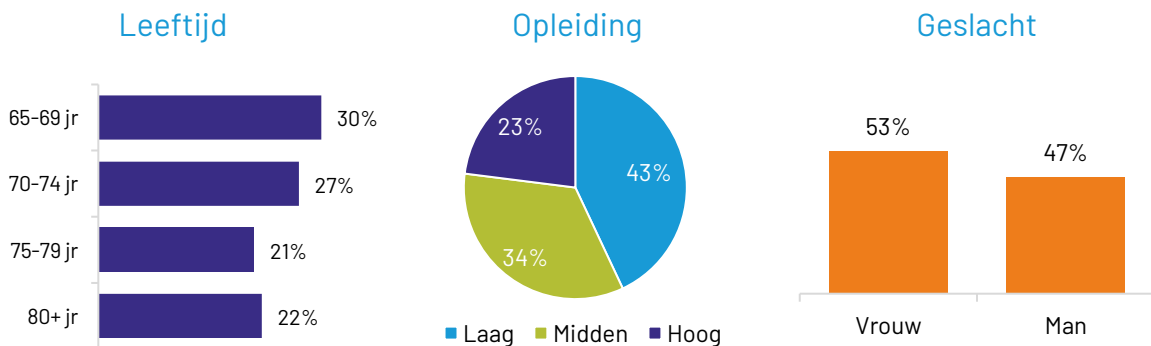
Om hier een beter beeld van te krijgen, heeft ANBO-PCOB samen met Abbi Insights, een peiling gehouden over leeftijdscriminatie. Deze is uitgevoerd onder hun leden en het Nationaal Seniorenpanel. De resultaten laten zien hoeveel ouderen met leeftijdscriminatie te maken hebben en hoe zij dat ervaren.

Deelnemerskenmerken

Als we het hebben over ouderen en leeftijdscriminatie, moeten we ons realiseren dat 'de ouderen' geen uniforme groep zijn. Iedereen ervaart dingen anders. Sommige vormen van discriminatie zijn ook heel subtiel. Hoe ouderen dit beleven, hangt vaak af van hun persoonlijke waarden, levensomstandigheden, achtergrond en voorkeuren. Voor deze peiling kijken we naar 65-plussers in Nederland. Op 1 januari 2024 waren dat er 3,7 miljoen - dat is meer dan één op de vijf Nederlanders. En dat aantal groeit: In 2020 is bijna één op de vier inwoners, zo'n 4,7 miljoen mensen, 65 jaar of ouder.

Populatie in Nederland

Verhoudingen 65+ers in particuliere huishoudens in Nederland

Geslacht / Leeftijd / Opleiding (Basis: senioren 65+: n=6.527)

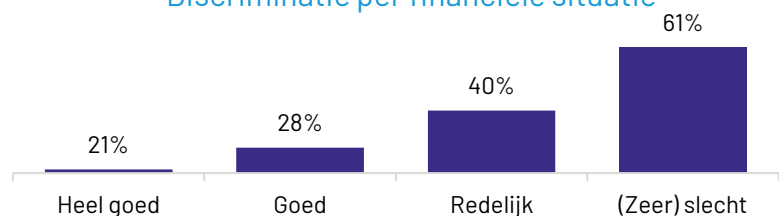
Leeftijdscriminatie

Ervaring met leeftijdscriminatie in de afgelopen vijf jaar

Discriminatie per financiële situatie

32%

... van de ouderen heeft leeftijdscriminatie ervaren in de afgelopen vijf jaar

Bijna één op de drie 65-plussers in Nederland heeft in de afgelopen vijf jaar te maken gehad met leeftijdscriminatie. Dit komt ongeveer even vaak voor bij mannen als vrouwen en zowel bij jonge als oudere senioren. Wat wél opvalt, is dat ouderen met een (zeer) slechte financiële situatie dit veel vaker ervaren (61%) dan ouderen die financieel beter af zijn. Dit kan komen doordat financieel kwetsbare ouderen vaker afhankelijk zijn van anderen, wat hen gevoeliger maakt voor discriminerend gedrag.

Bent u in de afgelopen vijf jaar uitgesloten of benadeeld door een organisatie of (zorg)instantie (Basis: senioren 65+: n=6.527)

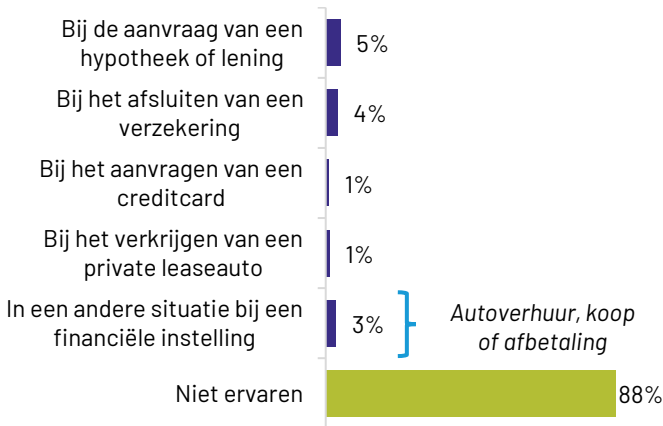

Leeftijdscriminatie

november 2024

Uitsluiting of benadeling door financiële instanties

Banken, verzekeraars en financiële instellingen

12% van de 65-plussers heeft in de afgelopen vijf jaar leeftijdscriminatie ervaren in het contact met een financiële instelling. Vaak was dit bij de aanvraag van een hypotheek of lening (5%) of bij het afsluiten van een verzekering (4%). Ouderen met een (zeer) slechte situatie zijn vaker uitgesloten of benadeeld (35%) door een financiële instelling.

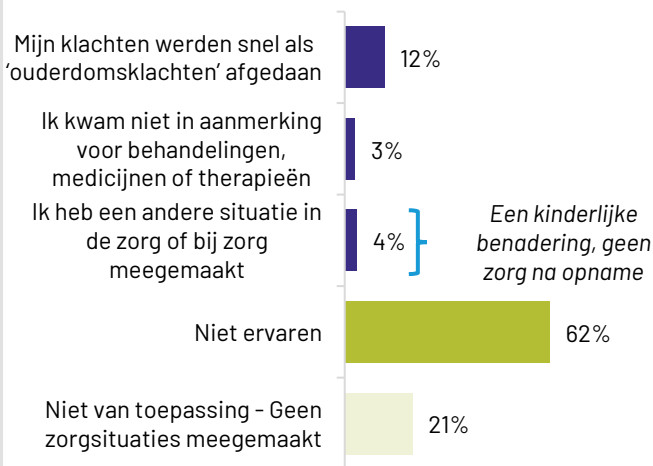
Q1: Bent u in de afgelopen vijf jaar uitgesloten of benadeeld door een bank, verzekeraar of financiële instelling vanwege uw leeftijd? (n=6.527)
 Q2: Kunt u kort toelichten hoe u werd benadeeld of uitgesloten en wat uw ervaring was in deze situatie(s)?

Toelichting ervaring een indruk van de antwoorden

- 'Een afstandelijke mededeling: Na 75 jaar verstrekken wij geen lening meer.' Man, 77
- 'De premie van mijn autoverzekering ging met 95% omhoog! Viel nu onder de "risicogroep".' Man, 83
- 'Ik ben 78 jaar. Mijn partner is 81. Het bleek goedkoper de autoverzekering op mijn naam te zetten!' Vrouw, 78
- 'Ik had een creditlimiet van 10.000 euro maar vanaf 75 jaar werd dit gemaximaliseerd op 3.000 euro.' Man, 79
- 'Leasen tot je 80ste, gelukkig heb ik een vijf jaar jongere vrouw en nu kon de auto op haar naam komen.' Man, 82
- 'Boven 73 jaar niet mogelijk een auto te huren op de luchthaven.' Man, 76
- 'Ik ben 87 jaar. Goed gezond en heb mijn rijbewijs maar toch kan ik geen auto of camper huren. Dat is toch raar?' Man, 87

Uitsluiting of benadeling in de zorg

Leeftijdscriminatie in de zorg

17% van de ouderen heeft een negatieve ervaring gehad in de zorg vanwege leeftijd. 12% voelde zich wel eens niet serieus genomen, doordat hun klachten snel als 'ouderdomsklachten' werden afgedaan. Een klein aantal (3%) kwam niet in aanmerking voor behandelingen of medicijnen omdat ze ouder waren.

Q3: Heeft u in de afgelopen vijf jaar in de zorg wel eens het gevoel gehad dat uw klachten snel werden afgedaan als 'ouderdomsklachten'? Of dat u niet in aanmerking kwam voor behandelingen, medicijnen of andere therapieën vanwege uw leeftijd? (n=6.527)
 Q4: Kunt u kort toelichten hoe u werd benadeeld of uitgesloten en wat uw ervaring was in deze situatie(s)?

Toelichting ervaring een indruk van de antwoorden

- 'Wen er maar aan! Ouderdom komt nu eenmaal met gebreken.' Vrouw, 76
- 'Versleten knie werd gezien als ouderdomsklacht.' Man, 73
- 'Operatie werd niet bij privékliniek gedaan wegens bereiken 75-jarige leeftijd.' Man, 76
- 'In 2024, toen 80 jr., werd prostaatkanker vastgesteld. Mij werd gezegd dat er na 75 jr. eigenlijk niet meer geopereerd werd, laat staan na mijn 80e.' Man, 80
- 'Geopereerd en 1 nacht mogen blijven. Zelfde dag nog gevallen. Weer terug in ziekenhuis met ambulance. Paar uur later weer naar huis. Geopperd zorghotel? Geen overleg mogelijk.' Vrouw, 78
- 'Alsof mijn ervaring er niet toe doet. "Ach mevrouwtje het is de ouderdom." Er wordt vaak gepraat alsof ik een kleuter ben.' Vrouw, 84

Leeftijdscriminatie

november 2024

Uitsluiting of benadeling in de zorg (vervolg)

Stoppen bevolkingsonderzoeken na het 75ste levensjaar

een indruk van de antwoorden

'Zou naar 80 moeten in verband met hogere levensverwachting.'
Man, 82

'Zou het langer willen, maar tot hoe oud is het nog redelijk en behandelbaar? We hebben niet het eeuwige leven.' Vrouw, 68

'Zo lang je in goede algemene gezondheid verkeert lijkt mij dergelijke onderzoeken relevant. Ook na de 75ste.' Man, 67

'Wel logisch, we moeten de gevolgen van het leven ook eens een keer accepteren.' Vrouw, 80

'Waardeloos...bezuinig maar op immigratie.' Man, 66

'Tenzij wetenschappelijk bewezen is dat het vanaf 75 nauwelijks voorkomt, vind ik dat de leeftijdsgrens moet worden verhoogd. Zolang iemand het zelf wil zou ook een optie zijn.' Vrouw, 70

'Slechte zaak, juist op dat moment is het belangrijk.' Man, 73

'Prima, maar mensen die toch graag zo'n onderzoek verlangen zouden daar wel voor in aanmerking moeten komen.' Vrouw, 75

'Realistisch, je kunt altijd zelf aan de bel trekken. De agressieve vormen zijn er na je 75e niet meer.' Man, 76

'Jammer, het is nog altijd mogelijk om kanker te krijgen. Mijn moeder kreeg op haar 91ste nog borstkanker.' Vrouw, 70

Q5: Wat vindt u ervan dat de bevolkingsonderzoeken naar borstkanker en darmkanker voor veel mensen na het 75ste levensjaar stoppen? (n=6.527)

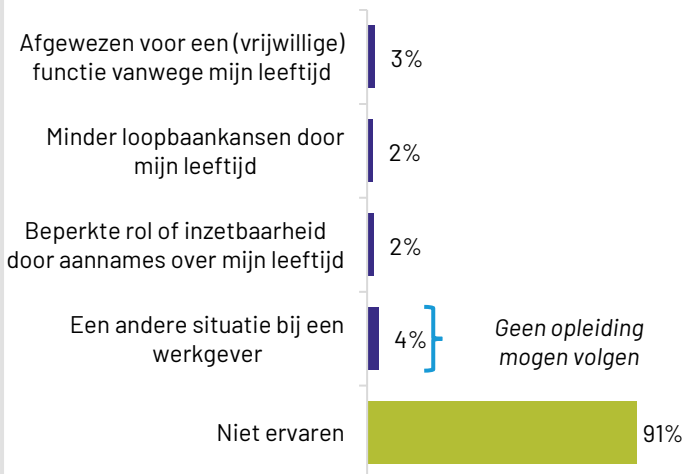
Leeftijdscriminatie bij werk of vrijwilligerswerk

Gewerkt (als vrijwilliger) in de afgelopen 5 jaar

61% ... van de ouderen heeft in de afgelopen vijf jaar (vrijwilligers)werk gedaan.

Q6: Heeft u in de afgelopen vijf jaar (vrijwilligers)werk gedaan? (n=6.527)

Leeftijdscriminatie op het (vrijwilligers)werk

9% van de ouderen die in de afgelopen 5 jaar (vrijwilligers)werk heeft gedaan, heeft een negatieve ervaring gehad vanwege leeftijd. Vooral in de jongere leeftijdsgroepen (65-69 jaar) ervaren mensen vaker (15%) uitsluiting of benadeling op basis van leeftijd.

Toelichting ervaring een indruk van de antwoorden

'...dan gaat onze voorkeur toch uit naar een jonger iemand.'
Vrouw, 80

'Er werd naarmate het pensioen in beeld kwam, geen "bij spijking" meer aangeboden.' Man, 70

'Heb vanuit het UWV sollicitatieplicht, maar krijg vermoedelijk vanwege mijn leeftijd snel afwijzingen, hoewel dat natuurlijk nooit wordt benoemd.' Man, 65

'Ik merk zeker dat ik minder word ingezet.' Man, 75

'Jongere collega's behandelen je soms toch een beetje als 'die oudere'.' Vrouw, 67

'Op een sollicitatie: "u past niet in ons profiel...", terwijl het duidelijk was "je bent te oud"!' Man, 69

Q7: Heeft u in de afgelopen vijf jaar bij uw (vrijwilligers)werk te maken gehad met situaties waarin u werd uitgesloten of benadeeld door een werkgever vanwege uw leeftijd? (Ouderen die gewerkt hebben in de afgelopen 5 jaar, n=4.231)

Q8: Kunt u kort toelichten hoe u werd benadeeld of uitgesloten en wat uw ervaring was in deze situatie(s)?

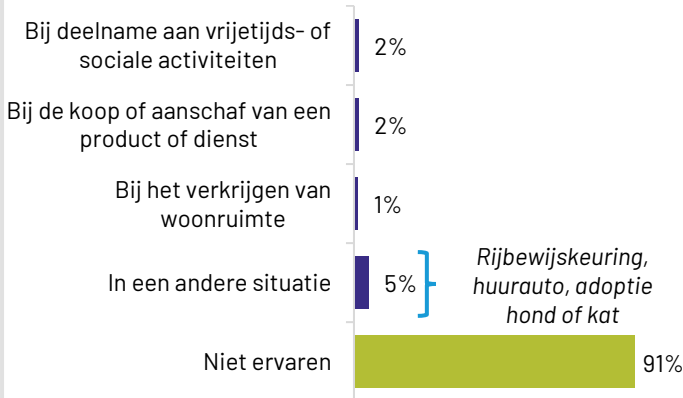

Leeftijdscriminatie

november 2024

Leeftijdscriminatie overige situaties

Benadeling of uitsluiting door andere organisaties

9% van de 65-plussers heeft in de afgelopen vijf jaar leeftijdsdiscriminatie ervaren bij andere organisaties dan een financiële instelling, zorg of werk. Ook hier geldt dat ouderen met een (zeer) slechte financiële situatie vaker dan gemiddeld (29%) leeftijdsdiscriminatie hebben ervaren.

Toelichting ervaring een indruk van de antwoorden

'Wilde een pakketreis boeken met huurauto. Werd geweigerd i.v.m. leeftijd.' Man, 79

'Nou ik wilde graag bij het koor, maar de leeftijdsgrens is 60 jaar. Dit staat in de voorwaarde. Dus ik heb me niet eens aangemeld. Daarnaast wordt het vaak niet uitgesproken maar voel je het gewoon aan.' Vrouw, 71

'Ik kreeg geen subsidie van de provincie voor het aanschaffen van zonnepanelen, want ik was ouder dan 59 jaar.' Man, 81

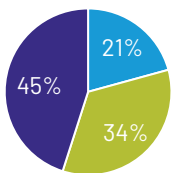
'Ik wil graag in een woongroep wonen maar overal is de leeftijdsgrens 70 jaar. Ik ben 76 jaar: actief en gezond.' Vrouw, 76

'Mensen van mijn leeftijd en zelfs veel jonger mogen geen dieren uit het asiel meer adopteren. Er wordt dan verwacht dat het dier binnen een paar jaar weer ter adoptie wordt aangeboden, i.v.m. overlijden.' Vrouw, 76

Q9: Bent u in de afgelopen vijf jaar uitgesloten of benadeeld door een andere organisatie of bedrijf vanwege uw leeftijd? (n=6.527)

Q10: Kunt u kort toelichten hoe u werd benadeeld of uitgesloten en wat uw ervaring was in deze situatie(s)?

Werkt leeftijdsdiscriminatie ontmoedigend?

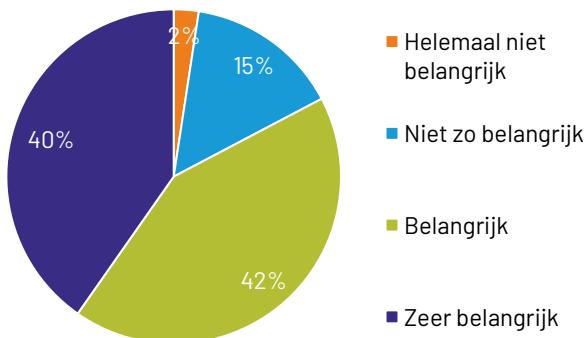
- Heeft mij wel ontmoedigend
- Heeft mij niet ontmoedigend
- Niet van toepassing/geen ervaring mee

Eén op de vijf ouderen is weleens ontmoedigend om opnieuw iets te proberen na ervaren leeftijdsdiscriminatie, zoals bij een afwijzing van aanvraag, een aankoop of deelname aan een activiteit.

Q11: Heeft uw ervaring met uitsluiting of benadeling vanwege uw leeftijd u wel eens ontmoedigend om opnieuw een vergelijkbare aanvraag, aankoop of activiteit te doen? (ouderen die in de afgelopen vijf jaar leeftijdsdiscriminatie hebben ervaren, n=2.028)

Positieve leeftijdsdiscriminatie

Belang van voordelen en kortingen voor ouderen

Er zijn veel kortingen en voordelen voor ouderen. Denk aan korting in het openbaar vervoer of bij een museum voor 65-plussers.

Ruim vier op de vijf ouderen vinden het belangrijk dat voordelen en kortingen voor ouderen behouden blijven, waarvan 40% dit zelfs *zeer belangrijk* vindt. Ouderen met een slechte financiële situatie hechten hier opvallend meer waarde aan: bij hen vindt 71% het *zeer belangrijk*.

Q12: Hoe belangrijk vindt u het dat voordelen en kortingen voor ouderen behouden blijven? (n=6.527)

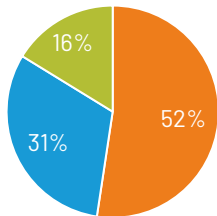

Leeftijdscriminatie

november 2024

Is positieve leeftijdscriminatie wel eerlijk

Korting op basis van inkomen is eerlijker dan korting op leeftijd

- Ik vind korting op basis van inkomen eerlijker
- Ik vind korting op basis van leeftijd eerlijker
- Weet ik niet/ Geen mening

Hoewel 82% van de ouderen het (zeer) belangrijk vindt dat er korting en voordelen voor ouderen zijn, vindt iets meer dan helft (52%) het eerlijker als deze kortingen gebaseerd wordt op inkomen in plaats van leeftijd. Vooral ouderen met een (zeer) slechte financiële situatie (59%) en hoger opgeleiden (56%) steunen dit idee. Tegelijkertijd blijft 31% trouw aan leeftijdsgebonden kortingen.

Q13: Zou u het eerlijker vinden als voordelen en kortingen meer op basis van inkomen worden gegeven dan op basis van leeftijd? (n=6.527)

Over het onderzoek

Onderzoeksverantwoording

Tussen **14 en 25 november 2024** zijn leden van het Nationaal Seniorenpanel en ANBO-PCOB via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan de peiling over leeftijdsdiscriminatie.

- In totaal zijn 7.663 mensen gestart met de peiling, waarvan 7.060 (92%) de peiling volledig hebben afgerond.
- Na een selectie van 65-plussers met volledige achtergrondgegevens zijn 6.527 respondenten meegenomen in de rapportage van de peiling. Hun gemiddelde leeftijd is 77 jaar.

Om ervoor te zorgen dat de resultaten een goed beeld geven van ouderen in Nederland, is de data gewogen op basis van leeftijd, geslacht, opleidingsniveau.

Nationaal Seniorenpanel

Er zijn momenteel meer dan 5.000 senioren die zich via de website www.nationaalseniorenpanel.nl hebben aangemeld als panellid. Zij willen de stem van de ouderen in Nederland hoorbaar maken. Dit doen zij door op regelmatige basis deel te nemen aan onderzoeken over verschillende thema's zoals wonen, welzijn, koopkracht, veiligheid en digitalisering. Dit helpt ANBO-PCOB om de belangen van ouderen te behartigen en een gezicht te geven richting beleidsmakers.

Zo zorgen we er samen voor dat we een samenleving maken waarin senioren volop meedoen en de waardevolle inbreng gezien wordt. De onderzoeken op het Nationaal Seniorenpanel worden uitgevoerd door Abbi Insights.

ANBO-PCOB

Als ANBO-PCOB streven we naar een samenleving waarin iedereen tot op hoge leeftijd mee kan blijven doen. Ouderen hebben vanuit hun levenservaring wijsheid ontwikkeld en dat is waardevol. Vanuit de vereniging helpen en ondersteunen we ouderen om krachtig ouder te worden. We doen dit vanuit een levensbeschouwelijk perspectief en vanuit de onderliggende waarden die we als twee gefuseerde verenigingen ingebracht hebben. We kijken naar elkaar om, stimuleren ontmoetingen fysiek en digitaal en zorgen er zo voor dat mensen zich betrokken blijven voelen. Als ANBO PCOB maken we samen het verschil voor alle ouderen in Nederland.

ABBI INSIGHTS

Abbi is een onafhankelijk innovatief onderzoeksbureau dat onderzoek en digitale communicatie écht persoonlijk maakt. Zij helpen organisaties zoals ANBO-PCOB door slimme activerende (chat)surveys op het juiste moment, met de juiste inhoud, via het juiste kanaal in te zetten. Zo kunnen senioren op een laagdrempelige manier deelnemen aan digitale onderzoeken. Naast het leveren van onderzoeksdiensten verzorgt Abbi het panelmanagement van het Nationaal Seniorenpanel en zorgen we ervoor dat de website, waarop senioren zich kunnen registreren en uitschrijven voor het panel, up-to-date is.

www.abbi-insights.com
Tel: +31(0) 76 2013100
info@abbi-insights.com